

VELEŇÁČEK 11

Zpravodaj Kulturně – historického spolku Malá Veleň * Ročník XVII. (XI. KHS) * 1. červenec 2018

Z historie školy v Jedlce. Byla zrušena před 40 lety.

Uplynulo již 40 let od doby, kdy žáci školy v Jedlce naposledy opustili školní budovu. V roce 1978 byl provoz školy zrušen.

Historie školy v Jedlce sahá velmi hluboko do minulosti. Z kronik se dozvídáme, že škola zde byla již v 16. století. Víc jak 400 let se do ní chodily děti učit. V roce 1569 byl jejím prvním ředitelem Fr. Kürsner. Ve středověku však neexistovala škola v dnešní podobě. Farář tehdy vyučoval osoby, které potřeboval pro církevní úkony (zpěváky, ministranty, kostelníky) a to jen tomu nejnужnějšimu – čtení a psaní. Učilo se na bývalé faře, která stávala vedle kostela (byla zbouraná po roce 1900). Učilo se také v č. 9 v Jedlce (tento dům stával vpravo od budovy školy při pohledu od silnice), v čísle 8 (na snímku je tato budova školy zcela vpravo) i v čísle 11 (dům vlevo od budovy školy při pohledu ze silnice). Po roce 1860 se učilo i v čísle 22 u továrny.

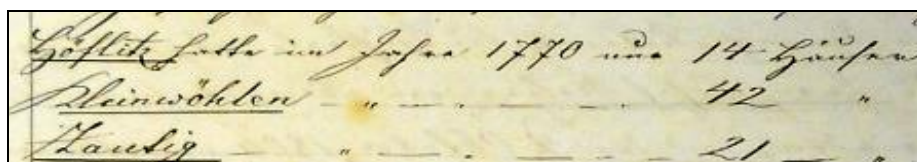

Když vrchnost zavedla povinnou školní docházku (Marie Terezie - 1774), bylo písaři, který vyučoval děti, přiděleno jeho vlastní obydlí. Vrchnost mu rovněž udělila nepatrný plat a položila tím základy nynějších školníků a učitelů. Farář mu přenechával i menší příjmy. Sedláci se zavázali odevzdávat učitelu chleba a obilí. Tak se dával dohromady plat učitelů – zkrátka od každé duše něco. Od roku 1868 platí učitele stát.

V Oblastním archivu v Děčíně jsou uloženy dvě německé školní kroniky. Zápisy začínají rokem 1672 – snímek vlevo.

Z nich se dozvíme například, že v roce 1770 chodilo do školy z Jedlky (Höflitz) 14 žáků, z Malé Veleň (Kleinwöhlen) 42 žáků a ze Soutěsek (Zautig) 21 žáků.

O 100 let později, v roce 1875 chodí do školy již 134 dětí, z toho ale je 68 z Velké Veleň, což je asi hodinu cesty vysoko v horách. Ve Velké Veleňi nebyl placený učitel.

V letech 1882 – 1886 bylo ve škole velmi mnoho žáků - asi 125. To donutilo obec, aby **postavila novou školu, která byla dokončena v roce 1887**. Její cena dosáhla 13.868 florintů (= zlatých). 1 zlatý měl velmi přibližně hodnotu asi současných 1.000,- Kč.

Nově postavená škola v Jedlce a učitelský personál školy – 1920

Výuku školy vedl v roce 1886 Max Kaiser. Učitel Emil Neder, který je veden tehdy jako zástupce ředitele, vyučoval II. třídu od roku 1889. Počet žáků v roce 1895 kolísal mezi 100 – 150 žáky.

Škola v Jedlce je klasickou budovou vesnické školy. Tento typ stavby najdeme i v okolních obcích. V přízemí byl byt pro ředitele a velká třída, která v době, kdy bylo žáků méně sloužila jako tělocvična. V prvním poschodí byly dvě velké učebny, k tomu menší kabinety a prostory využívané jako sborovna.

Úvodní text české školní kroniky:

Tato kniha byla založena z iniciativy učitelů na národní škole v Jedlce v roce 1954. Do roku 1954 školní kronika vedena nebyla, proto byly události z minulých let vyhledány ve starých třídních knihách a výkazech, takže zápisy z let 1945 – 1953 jsou velmi kusé.

1945 – 1946: Zahájení školního roku

Školní rok byl zahájen dne 17. září 1945. Ředitel školy Miloslav Průcha s 27 žáky a jejich rodiči připravili zahájení prvního vyučování v české škole. Vyučovalo se pouze v jedné třídě. Domácí nauky vyučovala Věra Finkousová.

Během roku přistoupilo 28 žáků, synků a dcerek nových budovatelů pohraničí. V této době byl také uskutečněn odsun Němců z pohraničí tam, kde si přáli vždycky být a s nimi odešlo i 14 žáků zdejší školy.

V roce 1945 nastoupil jako ředitel Miloslav Průcha (1945 – 1952), v následujících letech Jiří Bečvařík (1952 – 1953), Jarmila Kokošková (1953 – 1954), Helena Pokorná Dvořáková (1954 – 1962). Posledním ředitelem byl Rudolf Justa (1962 – 1978).

Původně byla škola po roce 1945 trojtřídní. V roce 1960 byly žákům poskytnuty poprvé zdarma učebnice a pomůcky. Například v 1. třídě dostával žák na pomůcky 69,30 Kč, ve třídě druhé 41,50 Kč. V tom není započítána částka za učebnice. Děti pomáhaly brigádně při sklizni brambor a při sběru ovoce.

V roce 1961 na škole byla provedena generální oprava fasády a chodeb Okresním stavebním podnikem Děčín. Škola s hřištěm byla také oplocena. V roce 1960 byla škola převedena na dvoutřídní. Pracovala zde také Pionýrská organizace. Pionýři vystupovali při všech politických akcích.

V roce 1971 byla naše škola vybavena akumulacním elektrickým vytápěním. Celá akce stála 80.000 Kč, z toho akumulacní kamna 30.000 Kč. Byla to první škola v Severočeském kraji, kde se podařilo vybudovat elektrické akumulacní vytápění.

Postupně se počet dětí ve škole zmenšuje. V roce 1975 je již jen jedna třída se 3 ročníky a 18 dětmi. **V roce 1978 je škola zrušena.** Svému účelu sloužila budova 90 let. Dnes jsou zde bytovky. Děti jezdí do sousedního Benešova n. Pl., většinou autobusem.

V dřívějších dobách, kdy ještě nebyla autobusová doprava tak rozšířena, jezdily děti do školy v Benešově n. Pl. většinou vlakem ze zastávky v Malé Veleni.

První ředitel české školy s dětmi, školní rok 1945/46.

Poslední ředitel zdejší školy s dětmi.

Pozn.: Do kopie kroniky školy, kde jsou i vloženy fotografie, je možné nahlédnout. Kontakt v tiráži.

Provoz restaurace „U Madony“ končí ke 30. červnu 2018.

Veleňáček, zpravodaj Kulturně – historického spolku Malá Veleň * www.mala-velen.estraniky.cz * tel: 607 583 271 * e-mail: mala-velen@seznam.cz. Odp. redaktor: Jaroslav Dostál, Malá Veleň 29. Členové redakce: Milan Hurt, František Stibor. Tisk: Milan Dostál. Foto archiv. Neprodejné. Pravidelné doručování tištěné verze v obci je možné objednat. Povoleno MKČR, reg. číslo: E 18183. Redakce neodpovídá za obsah podepsaných článků. Náklad: 110 výtisků. *Toto číslo vyšlo 1. července 2018.*